

Yhteiskunnan näkökulma Pia

Millaista kielitaitoa yhteiskunta tarvitsee 20 vuoden kuluttua?

- Mitä hyötyä tai haittaa yhteiskunnalle on yksi- tai monikielisyydestä?
- Millaista kielitaitoa työelämässä tarvitaan? Minkälaista kielitaitoa työntajat odottavat työntekijöillään olevan?
- Millaisia ovat yksilön vs. yhteiskunnan kielitaitotarpeet ja kielitaitovaranto?

Keskustelussa nousi esille perinteinen jaottelu vieraiden kielten, äidinkielen sekä maahanmuuttajien mukanaan tuoman kielivarainnon kesken. Yleisesti ottaen todettiin, että kieli on yhteiskunnalle merkittävä resurssi. Yhteiskunnan tulee huolehtia, että sen jäsenet saavat peruskoulutuksen myötä riittävät luku- ja kirjoitustaidot ja vuorovaikutustaidot, jotta he pärjäävät tulevaisuudessa työelämässä. Myös oppimaan oppimisen taidot ovat tärkeitä. Todettiin kielen osaamisen olevan kansalaistaito. Myös kulttuurin kehittymisen vuoksi on tärkeitä, että kielikin kehittyy. Äidinkieliä ja muita vieraita kieliä tulisi saattaa yhteen, sillä opetus on liiaksi lokeroitunutta. Kielikoulutuksesta puhutaan nykyään kielikasvatuksena (language education), joka tähtää yksilön kokonaisvaltaiseen kehittymiseen.

Oman äidinkielen hallinta on tärkeää vieraiden kielen oppimiselle. Todettiin, että Suomi tarvitsee kahdenlaista kielitaitoista väestöä. Kaikkien tulee osata englantia nk. lingua francana (Nokia English, Bad English), koska se on tulevaisuuden palvelukieli. Tarvitaan kuitenkin sellaisia ihmisiä, jotka osaavat vieraita kieliä syvemmin eli tuntevat myös syvällisesti kielen kohdemaan kulttuuria. Tällaisella syvällisellä kulttuurintuntemuksella on merkitystä työelämässä, koska muutoin oman maan kulttuuri ja työelämä käpertyvät sisäänpäin. Muut kielet ovatkin tärkeitä maailmankuvan muodostumisen välineenä, koska kielitaito luo ymmärrystä maailman moninaisuudesta.

Työelämä tulisikin saada mukaan keskustelemaan kielikoulutuspoliittisesti. Työelämältä tulisi saada visioita siitä, mihin suuntaan he haluavat laajentua, koska ”laajennushaaveilla” voi olla merkitystä myös sen suhteen minkä alan osaajia ja millaisella kielitaidolla tarvitaan. Todettiin myös, että ammattiyhdistystasolla askarruttaa EU:n nykyinen kannanotto, että jokaisen tulisi osata oman äidinkieltensä lisäksi kaksi muuta vierasta kieltä.

Maahanmuuttajien kielitaitoa tulisi hyödyntää paljon laajemmin kuin sitä nykyään hyödynnetään. Unohdetaan helposti, että myös vanhemmat opettavat kieliä. Suomessa asuu jo nyt toisen ja kolmannen sukupolven maahanmuuttajia, jotka osaavat kieliä sekä tuntevat nk. toisen kotimaansa kulttuuria. Tämä kielivarainto tulisi valjastaa paremmin.